Podręcznik Członkowski SMETA 7.0 Aneks 5 Wytyczne dotyczące Wymaganych Działań Współpracy (Collaborative Action Required) Sedex

Czym jest SMETA?

SMETA to metodologia audytu, która pomaga członkom Sedex zrozumieć ich wyniki w odniesieniu do uzgodnionych standardów pracy, zdrowia i bezpieczeństwa oraz ochrony środowiska na poziomie zakładu. SMETA dokonuje oceny zarówno pod kątem lokalnego prawa, jak i Kodeksu Podstawowego ETI (ETI Base Code), zapewniając uznanie najwyższych standardów ochrony pracowników. Ten sam standard jest stosowany wobec wszystkich firm, niezależnie od ich wielkości, lokalizacji czy branży, co tworzy porównywalny zbiór danych dla przedsiębiorstw na całym świecie, zapewnia sprawiedliwą ocenę wszystkich zakładów i umożliwia dostawcom udostępnianie jednego audytu wielu klientom.

„Kodeks Podstawowy ETI opiera się na konwencjach Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) i jest międzynarodowo uznanym kodeksem dobrych praktyk pracy. Jest on postrzegany jako globalny standard referencyjny i powszechnie stosowany jako punkt odniesienia do przeprowadzania audytów społecznych oraz opracowywania planów działań w zakresie etycznego handlu”. — **Ethical Trading Initiative**

Sedex nie jest jednostką certyfikującą i nie narzuca modelu „zaliczone/niezaliczone” w ramach audytu SMETA. Zamiast tego Sedex zachęca zarówno dostawców, jak i kupujących do korzystania z danych i ustaleń w celu zidentyfikowania dalszych kroków, które należy podjąć, aby poprawić wpływ ich działalności na pracowników i środowisko, oraz do śledzenia postępów w czasie.

Audyty SMETA identyfikują:

- **Niezgodności (non-compliances)**, gdy zakłady nie spełniają wymogów lokalnego prawa.
- **Nieodpowiedniości (non-conformances)**, gdy zakłady nie spełniają Kodeksu Podstawowego.

Te niezgodności/nieodpowiedniości (NC) mają określone ramy czasowe na zamknięcie oraz metodologie weryfikacji podjętych działań.

W ramach ostatniego przeglądu metodologii audytu SMETA stwierdzono, że niektóre wymagania wymagają innej metodologii zamykania. Dla tych specyfycznych obszarów wprowadzono nowy typ ustalenia: **Wymagane Działanie Współpracy (Collaborative Action Required - CAR)**.

Czym jest ustalenie typu Wymagane Działanie Współpracy?

Wymagania Miejsca Pracy SMETA identyfikują specyficzne kwestie, w których zakład może nie spełniać Kodeksu Podstawowego, ale zwykłe mechanizmy weryfikacji i zamykania NC nie są odpowiednie z niektórych lub wszystkich poniższych powodów:

- **Brak samodzielności:** Audytowana strona nie ma możliwości lub odpowiedzialności, aby zamknąć sprawę bez wsparcia innych odpowiednich interesariuszy, takich jak partnerzy handlowi/kupujący.
- **Nieokreślony czas:** Naprawa problemu wymaga nieokreślonego i potencjalnie dłuższego czasu, a nie z góry ustalonego terminu na platformie Sedex.
- **Ryzyko skutków ubocznych:** Istnieje ryzyko negatywnych konsekwencji, jeśli zamknięcie danej kwestii nie zostanie poprzedzone należytą rozwagą i czasem na odpowiednią ocenę ryzyka.
- **Złożoność dowodowa:** Wykazanie skutecznej naprawy jest złożone i wykracza poza możliwości obecnej metodologii SMETA w zakresie walidacji wyłącznie na podstawie dowodów zebranych podczas oceny na miejscu.

Dla tych specyficznych wymagań (WR) zgłaszane jest ustalenie typu CAR. Wymagają one innego sposobu pracy niż pozostałe NC. Działania niezbędne do zamknięcia tych kwestii mogą obejmować kroki zarówno ze strony kupujących, jak i dostawców, a także dodatkowych interesariuszy, takich jak zewnętrzni dostawcy pracy, poszkodowani pracownicy, lokalne organizacje pozarządowe (NGO) i związki zawodowe.

Ze względu na złożoność i szerokie spektrum interesariuszy, CAR mogą wymagać długoterminowych planów zamknięcia, trwających potencjalnie wiele lat. Aby ułatwić to podejście i zmniejszyć ryzyko wywierania nadmiernej presji na dostawców w sprawach poza ich kontrolą, Sedex nie wyznacza daty zamknięcia ani metodologii weryfikacji dla tych ustaleń. Sedex zachęca członków do odpowiedzialnej współpracy i dzielenia się działaniami.

Podczas opracowywania metodologii ustalania priorytetów działań w tych bardziej złożonych obszarach, Sedex zaleca przestrzeganie procesu należytej staranności (*due diligence*) i priorytetyzację działań w oparciu o najpoważniejsze ryzyka (*salient risks*)."

„Istotne kwestie dotyczące praw człowieka w firmie to te, które wyróżniają się, ponieważ są narażone na najpoważniejszy negatywny wpływ poprzez działalność firmy lub relacje biznesowe. Koncepcja istotności (salience) przyjmuje jako punkt wyjścia ryzyko dla ludzi, a nie dla biznesu...". — Wytyczne ONZ dotyczące raportowania (UNGPs)

Dla Dostawców

W przypadku zgłoszenia CAR dostawcy powinni stworzyć plan działania. Sedex zaleca kontakt z partnerami handlowymi w celu zrozumienia ich oczekiwań i rozpoczęcia dialogu. Plany można wgrać na platformę Sedex, co zmieni status CAR z „otwarte" (open) na „w toku" (in progress). Zarządzanie planami i ich ocena są zachęcane jako wspólne działanie kupującego i dostawcy.

Dla Kupujących

Kupujący powinni nadać priorytet rozwiązaniu tych kwestii w oparciu o podejście oparte na istotnym ryzyku. Powinni ocenić własną rolę w zamykaniu tych ustaleń, zwłaszcza w kontekście kosztów finansowych i własnych praktyk zakupowych. Kupujący powinni współpracować z dostawcami, aby plany były realistyczne i długofalowe, angażując w razie potrzeby organizacje NGO i związki zawodowe. Aby umożliwić przejrzystość i skuteczną

naprawę, nie zaleca się stosowania kar handlowych wobec dostawców w przypadku zidentyfikowania tych kwestii.